

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.” (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foale pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 400 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 400 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

Joacă șoarecii pe masă când pisica... e acasă!

Buna vorbă din bătrâni care spun: „Când pisica nu-*é* acasă, joacă șoarecii pe masă”, — a uitat să adaugă și aceea, că și atunci joacă șoarecii pe masă, când pisica i-a pus cineva botniță pe gură și mânuși pe lăbuțe, ca să nu poată zgăria pe lupanii șoareci.

Iar la noi așa e. Avem noi pisică la casă, un pisoiu cu labă multe, de i-se zice „guvern”, dar el și-a pus de bună voie botniță și și-a tras mânuși pe ghiare, ca să nu zgărie... Și de atunci, — dela alegeri, — șoarecii au început a fi tot mai îndrăzneți și a juca tot mai cu codița sus, pe masă...

Un solu al acestor șoareci, mai drept zis chiorani, al noștri, conetățenii ungari, după ce au văzut cum și-a pus guvernul față de ei botniță în vremea alegerilor, au pornit prin țară a și „organiza”, a și aduna la un loc și a-i încuraja la luptă națională maghiară în România, pe Ungurii din București, și chiar din Galați! În București sunt ca la 60 000 de Unguri, parte mare din ei așezați acolo demult și înscrisi ca locuitori în București, și au acum drept de vot. Și azi Partidul Maghiar din România, își pune la cale deontăți să i „organizeze” și pe Ungurii din București, ca la alegeri, fie ele comunale, fie de deputați, ei să țină toți la oiață, c'a-poi trag în cumpănă! Și cum „partidele politice” românești în ura lor dintre ele, poțesc ba unul ba altul voturile sirenilor, Ungurii să se vândă cât pot mai scump, după sfatul conducătorilor lor: Să scară drepturi largi Școlilor maghiare, Bisericii maghiare, teatrului unguresc, și altele, și mari ajutoare de stat pentru toate!

Și au zis Ungurii în București „club” (sfat) și comitet conducător, și sunt „partid” cu voturi, de care în samă partidele române învârlbite nebunește!... Ba au mers și la Galați și și-au adaus oameneii și i au pus în rind de luptă...

Dar Germanii credeți că s mai puțin zeloși în privința asta? Ași! Conduși de Sașii noștri din Ardeal, s'au pus și ei pe lucru: Dl Hans Otto Roth, deputatul sas dela Sibiu, a fost de curând la Cernăuți, spre a lega pe Germanii Bucovineni de conducerea săsească dela Sibiu, formând împreună partidul german din toată țara, —

partid în care au atras și pe Șvabii din Bănat, conduși de Blașkovitch, — și vor cerca a aduce și pe Germanii de prin vechiul Regat și din Basarabia, — deși peștii și risipiți!

De Evrei nu mai vorbim. Ei nici n'au nevoie de „partid” deosebit, care să se lupte a și cuceri scaune în parlament, — pe ei i-a înat guvernul în cârcă și i-a dus în parlament, dându-le 10 scaune! Partidul ce va veni la putere după Averescu, nu se va lăsa mai pe jos, de-or fi liberalii, de-or fi național-țărăniștii. Liberalii le-or da și ei cam cât averescanii, iar ceilalți — și mai mult.

Destul că, partidele neamurilor minoritare, s'au pus pe lucru a și aduna tot neamul lor într-o tabără, întinsă peste toată țara. — Apoi tabăra maghiară își va da mâna cu cea germană; cea jidovească se ține în chip fireac de pulpana ungurilor, — și așa la oiață vor juca cum li se va cânta dela Berlin și Budapesta, a căror „muzică” o ascultă și azi...

Ne joacă îndrăzneți șoarecii pe masă, deși — pisica e acasă... Pisoiul nostru, guvernul, are botniță pe gură și mânuși pe ghiare... Iar ceilalți pisoi, celelalte partide, n'au nici ele nici gura mai slobodă, nici ghiarele mai ascuțite. Mai curând au și ele — „ochi dulci” pentru partidele acestea streine, — spre nenorocirea noastră, a mulțimii de Români, lăsați în vola sorții și în volnicia acestor streini, și la zate, dar mai ales la orășel!

— O știre mai nouă ne spune mai mult: Capii Ungurilor și ai Sașilor s'au dus la guvern și i-au cerut să și țină promisiunea (făgăduința) de a le da în anul de față 120 milioane ajutor pentru bisericile și școlile lor! Și doi Miniștri Averescu, Goga, Petrovici li-au spus, că de bună samă în 2 săptămâni își capătă „ajutorul” (cetește: prețul sprijinului în alegeri), doar că asupra sumei, că să fie chiar atâta, mai cercetează de pot da utăta, de este de unde?

Și i-au cerut guvernului să vie cu o „Lege a drepturilor minorităților” (a neamurilor streine) în România, — în care să le scrie drepturi bune, să li asigure prin lege că ei vor fi tot de-asupra și tot bine hrăniți, și în România. Și li s'a pus în vedere și aceasta..

Asta însumă nu că șoarecii joacă pe masă cu codița sus de tot, când „pisica” e acasă, ci că i s'au suit pisicii în cap și-i joacă pe cap și pe spinare!...

Lucruri care trebuie să pună pe gânduri pe toți banii Români, cari nu se gândesc la „biruințele în alegeri”, ci la biruința cea mare a neamului românesc de a fi stăpân în casa lui, nu tot codași!

In parlament

s'a dezbătut, la Senat, legea pentru „Casa Sănătății” propusă de Ministrul Sănătății dl Dr. Lupaș, cu ajutorul căreia să se facă o mai strălucitoare școală de îngrijirea sănătății în popor. Un arhieru senator a spus:

„Nu e destul a face propagandă (propovedanie) în folosul sănătății, dacă nu închideți crășmele și fabricile de spirit!”

Legea a fost primită, ca una a decăci gând bun pentru îndreptarea stărilor de sănătate în popor.

S'a dezbătut și primit și legea pentru încurajarea zidirii de locuințe noi. Vor fi ajutați cu împrumuturi ieftine, cu scutire de dări, cei ce zidesc case mai mari decât pentru trebuințele lor, — a decăci dând adăpost și altora cari n'au casă.

— În Adunarea Deputaților legea pentru înființarea de încă 33 scaune de profesori Universitari,

— În ședința de Luni dl prof. Cuza a luat în apărare pe studenți. În urma adunării și arătării lor de leri, cerând guvernului să și arate pe față politica sa față de cererile naționale ale studenților, și să lee la Universități măsura lui „numerus-clausus” (ca din fiecare neam să fie primiți numai atâța studenți față de studenții români, pe cât de mare e acel neam față de neamul românesc!).

Ministrul Școlilor Petrovici a răspuns dăr și făcos: Din cererile studenților, guvernul a împlinit cele mai „mărite” (dar nu adarge că: cele mai mărunte, și nimic din cele mari!) Treburile țării nu lasă să le judece și îndrumeze studenții (Nu, că suflatele lor curate, ar da o îndrumare prea cinstită și românească vieții în țară, și atunci ce ași mai face voi, cari aveți în fiecare buzunar trei jidani? !).

Nu așa se liniștește și potolește o luptă dreaptă a unei tinerimi ce și vede greu primejdul viitorul, de

către politica lașă a politicianilor de azi, aproape toți cumpărați de jidani!

Din viața Partidelor.

Partidul Național-Țărănesc va ținea câteva adunări politice prin Bănat, începând de Duminică în 10 Aprilie. În această zi mai mulți înfrunțași ai acestui Partid, în cap cu dl Iuliu Maniu, vor fi la Comloșul-Mare, unde, în legătură cu adunarea populară, vor lua parte și la așezarea rămășițelor pământești ale răposatului fost membru al partidului N. Chirol, în cripta nouă ce s'a zidit pentru odihna lui de vecl.

În 11 Aprilie dl Iuliu Maniu și soții vor trece prin comunele Nerău, Sănnicolaul-Mare, Igrăș, Saravale, și Pesac; — în 12 la Lugoj, în 13 prin câteva comune din jurul Lugojului, în 14 la Lipova, în 15 la Ciacova, 16 la Oravița, 17 la Timișoara.

În aceste adunări, conducătorii Partidului Național-Țărănesc vor să lămurească lumea din Bănat, că de ce au unit pe cele două partide și fac politica pe care-o fac.

— Acum Duminică în 3 April sunt la Chșindău (Basarabia), la adunare politică.

Studenții — nedumeriți.

Întră studeții iar e neliniște. Ei văd că guvernele li tot împacă cu făgăduințe, de cari — fem se alege.

Duminica trecută după masă (27 Martie) studenții naționaliști-creștini au ținut la București o întrunire a lor în sala „Gutenberg”, cerând guvernului împlinirea programului statorit de ei în Congresul dela Iași.

După întrunire voină să și arate nemulțămirea prin o leșire în stradă în număr mare, cordoane de jandarmi le-au stat în cale. Studeții voină să rupă cordoanele (șirele oprite de jandarmi), s'a iscat nițică învâlmășală și încăerare, în care poliția vestește că a fost lovit un jandarm și un comisar de poliție, — dar nu spune câte zeci de studenți au fost loviți de zece ori de tare?

Vinovat a ieșit, firește, hoțul de păgubaș: 20 de studenți au fost arestați și duși la Prefectura Poliției și ținți în arest toată noaptea, pentru ca mâne-zi să fie „judecați”. Dar acolo rămăneau uitați multe zile, dacă soții lor nu alergau la

Posta Redacției.

D-sale Laurente *Maximilian* în *Lancrâm*. După-ce mai mulți ani ai fost abonatul nostru, ai aflat de bine să treci la altă foaie, după-ce ai primit foile noastre și în anul de față 3 luni de zile. Din prilejul retragerii dintre abonații noștri, ți-nem să-ți aducem la acest loc mulțumiri, pentru felul atât de cinstit al trecerii tale dela noi. Când ne-ai scris că ai abonat altă foaie, ne-ai trimis până 'ntr'un ban ce ni s'a căzut pentru foile primite în anul de față, — așa că te-ai despărțit de noi ca un om de omenie, și trecând dela noi nu la vre-o foaie rea, de „lume nouă“, cu suflet stricat, — ci tot la una bună românească, mai mult ca un schimb, ea să mai vezi și părerea altora, — dar tot numai a unor buni Români. — Așa e frumos și cuminte și noi te scoatem cu drag la iveală pentru ținuta d-tale de țaran de omenie, și Român bun.

D-sale Ignatie *Lusa*, în *El'wood-City Pa*, (America). Ceurile s'au primit. Sunt plătite și Calendarele și foile pe anul de față întreg. Cele rămase nevândute, le dăruți din partea noastră tinerilor buni ce-i aveți pe acolo.

„Abonații din Hondol“. Am primit scrisoarea Dvoastre că nu vi-au sosit foile în bună rîndială, ci unii numeri vă lipsesc. Dar cel ce scrie, nu iscălește decât atât: „Abonații“. Așa nu putem ști *cui* și *cari* numeri li lipsesc?

Rugăm pe toți câți n'au primit foile, să ne scrie: *cari* numeri nu le-au sosit? și noi li trimitem bucueros de nou, — dacă numai nu ni s'a trecut tot acel număr. Frații din Hondol să ierte că, așa n'am știut ce să trimitem și cui?

„Școala Primară“ din Hurez-Poniți, jud. Sălaj. Ați binevoit a abona foile noastre, dar ne ați dat o adresă încurcată. După dicționarul comunelor, Hurez e comună de sine, având oficiu postal, Poniți e altă comună, având oficiul în Cizer. Pe Mandatul postal e sigilul poștei din Crașna. — Acum, pe lângă toată bunăvoință, nu putem ști cum să adresăm foile bine, ca să vă meargă fără greș. Unde e Școala asta? În Hurez? Atunci nu mai trebuie dat și alt nume de comună, având Hurezul posta sa. Se mai dă numai județul. E în Poniți? Atunci ce rost are a scrie și Hurezul, când posta pentru Poniți e în Cizer?

Rugăm pe toți: Dați-ne adrese curate: Satul în care trăești, oficiul postal de cari se ține satul (nu altul după chibzuială) și județul, atunci adresa e bună. Altfel iaca se fac rătăcirii și întârzieri.

Se pare că dl învățător care a făcut abonamentul, e un frate din vechiul Regat. Acolo da, se dă numai numele satului și a comunei de care ține, și județul, oficiul postal nu. Acolo apoi cei de pe tren îndrumă foile și scrisorile la scaunul județului și acolo este un oficiu care le împarte la oficiile postale de care se țin. Dar asta e o întârziere fără rost a mersului foilor și scrisorilor. — La noi în Ardeal posta nici nu înaintează foaia sau scrisoarea, dacă nu i am dat oficiul postal (posta din urmă) la care să meargă (și județul).

Trimitem de probă aceste fol ori-cui le cere, timp de o lună de zile!

Prețul banilor:

Un dollar american . . .	160.—
Un franc francezesc . . .	630
Un dinar sârbesc . . .	3.—
Un franc elvețian . . .	30.—
O coroană cehoslovacă . . .	470
O liră englezească . . .	770.—
Un franc belgian . . .	22.—
O marcă germană aur . . .	38.—
Un pengő unguresc . . .	26.—
O coroană aur austriacă . . .	2250
O drahmă grecească . . .	270
O levă bulgară . . .	110
O liră turcească . . .	84.—
O liră italiană . . .	740

Vite de vie nobile, cu rădăcini, altol de *Pomi nobili* și *arbori de Alea de cea mai bună calitate* și cu prețurile cele mai ieftine, se găesc la **NICOLAE VIȚIE,** Peșni-ră de vite de vie și de pomi altoiți, în *Cenadul vechiu* (J. Timiș). Catalog se trimite la cerere. — Se caută revinzătorii. (1038) 1—2.

MANZĂ DE VÂNZARE. La dl Barcă, proprietar în Orăștie, e de vânzare o mână neagră de 4 ani, solul cel mai bun, înălț de 164 m., — și un Câuș murg înălț 150 m. (1037) 1—1.

11 familii de stupi bine provăzuți, — sunt din cauză de mutare, de vânzare la locuința subscrisului în com. Lipova. Informații acolo la familie, și la subscrisul în Mercurea: *Gh. David* Bunc. la *Percepție în Mercurea* (1043) 1—1. (j. Sibiu).

Moara la 2 comune se arândează sau se vinde cu 2 rângori de peiri 1 motor de 16—18 HP. în funcțiune. Doritorii să se adreseze la *Zafiu Simion* din Cioara de Jos, jud. Alba, gara Tărtărie, lângă Vințul de Jos. (1034) 1—2.

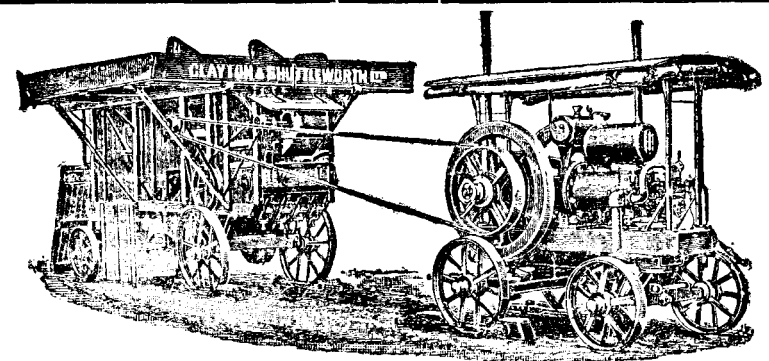
NOVOTNY

TIMISOARA

Strada Lunel 4. — Fondat 1872.
Turnătorie de clopote ca
mat mare în țară.
(1041) 1—10.

Mașina de îmblătit măvălă cu benzină, batoza 1000 m/m, Motor de 8—10 HP. e de vânzare cu tot ce se ține de ea. Folosește timp puțin. **JOSIN IFRAPT** Căstău, p. Orăștie (J. Hunedoare). (1025) 1—2.

CAROL F. JIKELI Alba-Iulia și Sibiu.

Reprezentanța vestitei fabrici: **Hofherr-Schranz, Clayton-Schuttleworth** din Viena. Livrează toate articolele agricole și mai ales motoare cu mașini de treasat, în diferite mărimi. Prețurile și condițiile se dau la cerere.

CAROL KONIG
Zugrăvitor de case, în Orăștie, Piața Târgului de fân Nr. 3, — lucrează cu prefuri solide, serviciul cel mai mulțumitor. (1040) 1-6.

Vin vechiu. În Comuna Săsciori (j. Alba) se află de vânzare din mână liberă, circa 350 Decaltri vin vechiu din anii 1915, 1920 și 1922, calitate superioară, cu preț convenabil, la **Dumitru Aleman** (1936) 1—2. Săsciori (j. Alba).

De vânzare un Automobil Ford de persoane, în stare bună, prețul 30.000 Lei (1013) 3-3 Informații la ziar.

BARBIERIA subscrisului, am strămutat-o în strada Căstăului Nr. 4, — unde rog pe on. mei mușterii, a mă cerceta cu vechea încredere. **Filip Schiopu,** Barbier, Orăștie. (1014) 3—3

Casă de vânzare constătoare din 2 odăi, cușnă de vară, lemnie, șură, grajd, fântână în curte, șopru, cocin și grădina mare; — potrivită pentru economi sau chiar și oficiali, fiind la loc ferit de praf. Informații la **G. LAZAR, Orăștie** (0) Str. Cloșca Nr. 5. (Zăvoiu).

AVIZ! Cu onoare aduc la cunoștința onoratului public, că am angajat, cu mari cheltuieli, o forță de muncă din străinătate, cu practică artistică, care mă va înlocui în tot ramul fotografiei artistice, — așa încât onor. public va fi servit în mod perfect și în timpul absenței mele dela Orăștie. — Onorații mușterii, cari doresc a fi serviți de mine personal, sunt rugați a comunica această dorință la Atelierul meu, cu 8 zile înainte. Rog și pentru mai departe concursul onor. public. Cu toată stima: **EMIL HEITER, Fotograf, Orăștie.**

Beția Cine vooeste a scăpa de patima acestuia uricioasă, să întruvințeze „*Antibetunul Verdes*“, scutit legal, preparat de mult încercat, care dăsgustă beșivul de beuturi spirtuoase. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs. — Spese postale și ambalaj în regie proprie. — **Farmacia la „VULTURUL ALB“ Nr. 33, Lugoj, Banat.**

Bolnavii de PLĂMÂNI astmatici bolnavi de pept scrofuloși anemici săraci de sânge slăbiți află mult dorita ușurare a suferințelor lor prin **Siroplul VERTEȘ** 4 sticle 540 lei prin ramburs.